

(HER)INTRODUCTIE: IS ER EEN GRENS?

Als kind kreeg ik op mijn vijfde verjaardag een viskom met daarin twee Goudvissen. Zoals gebruikelijk gingen de diertjes al vrij gauw dood, waarschijnlijk door overbemesting, chemische depositie of een andere negatieve milieu-Invloed. Maar gelukkig was het biotoop door aankoop veiliggesteld. Diezelfde viskom werd enkele jaren later gebruikt voor het houden van enkele stekelbaarsjes en ziedaar: de introductie lukte wonderwel en leidde zelfs tot voorplanting. Waarschijnlijk waren de milieuomstandigheden op de vensterbank inmiddels zo goed dat vissen zonder problemen konden overleven. Aan het reservaat kwam echter een abrupt einde toen mijn moeder met de stofzuiger enige wandelende takken uit de gordijnen wens te verwijderen. Dus onderging de kom een herinrichting en ook de herintroductie van de stekelbaarsjes verliep enkele dagen later zonder problemen.

In mijn middelbare schooltijd bouwde ik geheel zelfstandig een zelfbedacht ecosysteem, mijn eerste terrarium. De introductie van enkele plantesoorten verliep zonder tegenslag. Met de hagedissen waren er evenwel beduidend meer moeilijkheden. De installatie van een warmtebron bracht de oplossing. Na de derde herintroductie sloeg de populatie aan en de dieren bleven zowaar enkele jaren leven. Mijn creativiteit was daarmee zeker niet uitgeput. Op latere leeftijd bedacht ik diverse biotopen voor mijn tuin. Door ervaring wijzer liet ik me niet ontmoedigen door enkele mislukte introducties. Met gebiedseigen plantmateriaal waren de resultaten opmerkelijk. Zo lukte mij een perfecte imitatie van het Struikheide-Kruipbremverbond en

later ook nog van het verbond van Zomer- en Wintereik. Inmiddels was mij echter duidelijk dat ik geen pionier op het gebied van (her)introductie was, maar dat velen me waren voorgedaan. Welgestelde mensen waren de vorige eeuw al in staat geweest hele parken van kastelen en buitenhuizen om te vormen tot de meest excentrieke natuur. En in het vormen van nieuwe biotopen was de mens al helemaal een kei. Sommige van deze biotopen beschouwen we thans als belangrijke cultuurhistorische waarden, andere vreemd genoeg (nog) niet. Zo stak de mens turf en creëerde de Peel, hij stak plaggen en maakte de Meinweg, hij hield schapen en vormde de Bemelerberg, hij groef mergel en vormde de Nekami, hij baggerde grind en schiep de Maasplassen. De natuur vond er een laatste wijkplaats en introduceerde zichzelf in de laatste viskom of het laatste buitenterrarium en werd in een aantal gevallen ook daarbij door de mens geholpen.

Waar liggen de grenzen van de (her)introductie? Wat is oorspronkelijke natuur? Na verloop van hoeveel tijd behoren vreemde soorten tot de inheemse flora of fauna? Wat is het effectieve verschil tussen voorwaarden schep en bewuste introductie? Wat is in Nederland eigenlijk niet door de mens geïntroduceerd of gecreëerd?

Misschien dat dit themanummer van het Maandblad u enige duidelijkheid verschaft. Ondanks alle zakelijke argumenten lijken in de praktijk de grenzen vooral bepaald door purisme enerzijds en hobbyïsme anderzijds.

A. Lenders

VERENIGINGSNIEUWS

INVENTARISATIEWEEKEND VOOR VISSEN

Zoals eerder aangekondigd heeft de Stichting RAVON dit jaar twee inventarisatieweekends in Limburg op het programma staan. Het Hemelvaartweekend, dat vooral gericht was op onderzoek naar de herpetofauna, is door velen als een groot succes ervaren. En succes dient geprolongerd te worden. Dit keer heeft de Vissenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap het voorrecht de organisatie van het weekend van 28, 29 en 30 oktober op zich te mogen nemen. Dit betekent dat de groep heeft gezorgd voor een interessant programma. Voor een belangrijk deel is dit programma nog geheim. Wel kan nu al worden opgemerkt dat de activiteiten zich niet geheel op vissen zullen richten, maar dat ook de herpetofauna in beeld komt. Een paar fanatieke HSL-leden hebben de laatste jaren nogal wat waarnemingen verzameld over winterverblijfplaatsen van amfibieën. Aan dit aspect willen we nu ook enige aandacht besteden. Ons werkgebied zal vooral in Noord-Lim-

burg zijn gelegen. Niet alleen omdat daar de meeste vissoorten voorkomen, maar ook omdat dit gebied door de Vissenwerkgroep tot nu toe nog nauwelijks is geïnventariseerd. De werkgroep is al enkele jaren bezig met een project om alle Limburgse beken te monstern. Alle gegevens die op deze wijze worden verzameld, worden gebruikt voor het opstellen van een vissen-atlas die in 1997 zal verschijnen. De atlas zal worden uitgebracht onder auspiciën van RAVON en het Natuurhistorisch Genootschap.

Als uitgangsbasis dient het jeugdhuis Het Korhoen in de gemeente Sevenum. In het verblijf kunnen we beschikken over diverse accommodaties. We worden ondergebracht in kleine slaapzalen. Tevens kunnen we gebruik maken van een presentatie-ruimte. Waarschijnlijk wordt één avond gecombineerd met een reguliere vergadering en lezing van de Vissenwerkgroep.

We gaan uit van vol-pension, ingaande zaterdagochtend. Zaterdag en zondag worden de 's morgens klaargemaakte lunchpakketten in het veld geconsumeerd. Alleen zaterdagavond is er een gezamenlijk diner. Voor die-

genen die willen participeren in het programma van vrijdagmiddag, geldt dat ze moeten rekenen op een zelf te betalen maaltijd.

Om inzicht te krijgen in het aantal deelnemers zal men zich vóór 16 oktober dienen op te geven. Omdat er nu al grote belangstelling voor dit weekend bestaat, is het verstandig om dat zo snel mogelijk te doen. De capaciteit is berekend op 30 personen. Voor het gehele weekend vragen we een eigen bijdrage van f 60,-. Wanneer een provinciale subsidie wordt toegekend, bestaat de mogelijkheid tot f 10,- restitutie. Opgave is mogelijk door een briefje te sturen naar:

Ton Lenders
Groenstraat 106
6074 EL Melick

Het geld dient vóór 16 oktober te worden gestort op postgiro 1036366 t.n.v. Natuurhistorisch Genootschap te Maastricht o.v.v. Vissenweekend 1994. Het volledige programma en andere wetenswaardigheden worden dan per omgaande toegestuurd.

Ton Lenders